

Tysvær
kommune

Årsberetning 2023

Årsberetningen er en del av rådmannen samlede rapportering til kommunestyret. Beretningen gir opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme kommunens økonomiske resultat og stilling, samt andre forhold av vesentlig betydning for kommunen. Årsberetningen er ment å være et utfyllende supplement til informasjonen som gis i årsregnskapet.

Årbeidet med avslutningen av årsregnskapet for 2023 har fulgt faste aktiviteter og rutiner i samarbeid med kommunens revisor Rogaland Revisjon IKS.

Årsregnskapet ble levert innen fristen 22.februar.

Innhold

Innledning	3
En attraktiv arbeidsplass.....	4
Kommuneplanens samfunnsdel	4
Målkart	4
Medarbeiderverdier	5
Lederegenskaper	5
Kommunen som arbeidsgiver.....	5
Sykefravær	6
Personal og organisasjon.....	7
Likestilling	7
Internkontroll.....	8
Økonomisk status og utvikling.....	9
Finansielle måltall	9
Skatteinntekter	12
Rammetilskudd.....	12
Eiendomsskatt	12
Andre sentrale inntekter	13
Finansinntekter	13
Sentrale utgifter.....	14
Økonomistyring i resultatområdene	15
Investeringsregnskap.....	17
Disponering av resultat.....	18
Økonomisk handleevne over tid.....	19
Vedlegg	20

Innledning

Årsberetning og årsregnskap for 2023 er en del av rådmannens samlede rapportering til kommunestyret. Regnskapet ble oversendt revisjonen innen fristen 22. februar og inneholder obligatoriske oversikter i drift- og investeringsregnskapet, andre økonomiske oversikter, samt noteopplysninger som skal bidra til forståelse og vurdering av regnskapet.

Årsberetningen skal redegjøre for forhold som er viktige for å bedømme kommunens økonomiske utvikling og stilling, og andre forhold som er av vesentlig betydning for kommunen.

Lovkrav

§ 14-7. Årsberetning

Kommuner og fylkeskommuner skal utarbeide en årsberetning for kommunens eller fylkeskommunens samlede virksomhet. Det skal også utarbeides en egen årsberetning for hvert kommunalt eller fylkeskommunalt foretak.

Årsberetningene skal redegjøre for

- a) forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utviklingen og stillingen, og om den økonomiske utviklingen og stillingen ivaretar den økonomiske handleevnen over tid*
- b) vesentlige beløpsmessige avvik mellom årsbudsjettet og årsregnskapet, og vesentlige avvik fra kommunestyrets eller fylkestingets premisser for bruken av bevilgningene*
- c) virksomhetens måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold som er av vesentlig betydning for kommunen eller fylkeskommunen eller innbyggerne*
- d) tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre en høy etisk standard*
- e) den faktiske tilstanden når det gjelder kjønnslikestilling*
- f) hva kommunen eller fylkeskommunen gjør for å oppfylle arbeidsgivers aktivitetsplikt etter likestillings- og diskrimineringsloven § 26.*

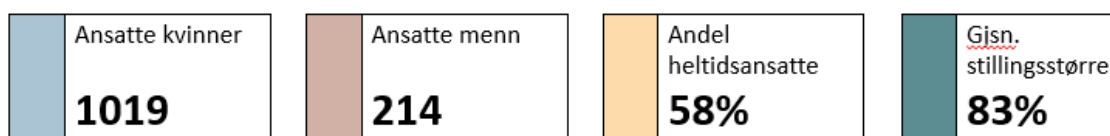
Årsberetningene skal avgis senest 31. mars.

En attraktiv arbeidsplass

Tysvær kommune har som mål å være en attraktiv og inkluderende arbeidsplass, med godt lederskap og en felles organisasjonskultur med stolte medarbeidere. I 2023 ble det utført 950 årsverk av 1019 kvinner og 214 menn som har sitt arbeid i Tysvær kommune. Sykefravær svinger til dels stort mellom resultatområder og avdelinger, og årsgjennomsnitt er på 9,02%. Det er over kommunens måltall på 6,8%.

Det har også i 2023 vært jobbet systematisk med å utvikle organisasjonen for å kunne møte endringer i oppgaver og rammebetingelser. Kompetanseheving, fokus på kontinuerlig forbedring (LEAN) og lederutvikling har hatt stor fokus.

Kommunen merker at det blir stadig vanskeligere å rekruttere kvalifiserte medarbeidere innen flere yrkesgrupper. Arbeidet med å øke antall heltidsstillinger er et av de tiltakene som bidrar positivt inn mot å løse rekrutteringsutfordringer. I Tysvær går arbeidet med heltidskultur sakte men sikkert fremover; sammenlignet med 2022 har andelen heltidsansatte gått opp med 3%.

Nøkkeltall fra pai-register (1.1.2023)

Kommuneplanens samfunnsdel

I juni 2023 vedtok Tysvær kommunestyre kommuneplanens samfunnsdel, som er kommunens mest sentrale verktøy for helhetlig planlegging. De fire satsingsområdene som ble vedtatt av kommunestyret gjennom planprogrammet danner rammene for planen:

- **Sammen om en ansvarlig økonomi**
- **Sammen om en lokal og regional næringsutvikling**
- **Sammen om en aktiv og inkluderende kommune**
- **Sammen om en grønnere utvikling**

Samfunnsdelen skal ligge til grunn for all kommunal planlegging og virke. Satsingsområdene og mål skal følges opp i blant annet temaplaner og økonomiplan. [Her](#) kan samfunnsdelen leses i sin helhet.

Målkart

Tysvær kommune har siden 2019 hatt et felles målkart i kommunen med følgende hovedmål:

- *Utvikling gjennom samskaping*
- *Samhandling som førstevalg*
- *Klima – og miljøbevisste valg*
- *Attraktiv arbeidsplass*

Tysvær kommune sin organisasjonspolitikk, etiske retningslinjer og medarbeiderverdier ligger som et fundament for målkartet.

I det kommende året vil kommunen utarbeide et revidert målkart som bygger på satsingsområdene og målene som er vedtatt i den nye samfunnsdelen.

Medarbeiderverdier

Medarbeiderverdiene i Tysvær kommune er **RAUS, OPEN, MODIG OG ANSVARLEG**.

Medarbeiderverdiene bygger opp under det etiske reglementet. Verdiene blir i stadig større grad brukt på alle nivå i kommunen. Dette sikrer at de ansatte vet hva som blir krevd av dem og nødvendig refleksjon for hvordan man opptrer mellom kollegaer, de man samarbeider med, og overfor tjenestemottakere.

Lederegenskaper

Lederegenskaper i Tysvær kommune

Skal kommunen lykkes i arbeidet med omstilling for å møte samfunnsutfordringer og skape utvikling er godt lederskap en forutsetning. Kommunen startet i 2023 med et lederutviklingsprogram for alle lederne i Tysvær kommune, "Tysværlederen".

Som et forarbeid er det utarbeidet én lederegenskap knyttet til hver av kommunens medarbeiderverdier; **"Bygg laget! Tenk nytt! Vis handlekraft! Vær tydelig!"**.

På denne måten vil lederutviklingen også være en del av kommunens nye samfunnsdel.

Etikk

Tysvær kommune har etisk retningslinjer som er gjeldende både for politikere og ansatte.

Etiske retningslinjer er et hjelpemiddel for de ansatte når de er på jobb, og for de folkevalgte i utøvelsen av vervet sitt. De bygger på gjeldende lover og forskrifter, og kommer ikke i tillegg.

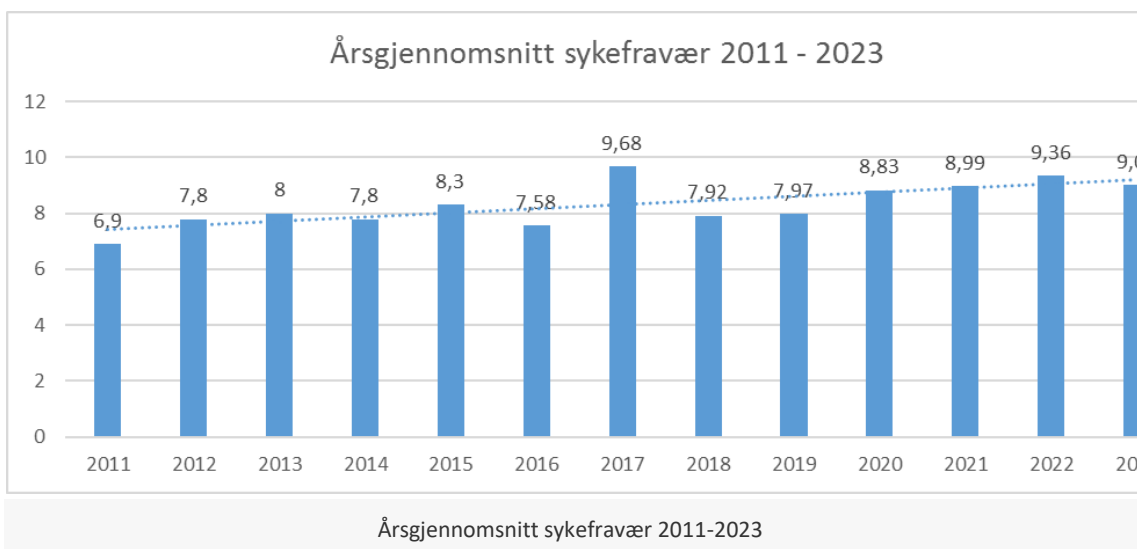
Formålet med Tysvær kommune sine etiske retningslinjer er å sikre god etisk praksis og definere felles standard for ansatte og folkevalgte i Tysvær kommune. Som forvaltere av samfunnets fellesgoder, og utøvelse av makt og myndighet blir det stilt spesielt høye krav til folkevalgte og ansatte. Derfor skal retningslinjene bevisstgjøre og oppfordre til etisk refleksjon.

Kommunen som arbeidsgiver

Ytterligere informasjon om kommunen som arbeidsgiver, kommunenes organisasjonspolitikk, organisasjonskart, etiske retningslinjer og medarbeiderverdien kan leses [her](#).

Sykefravær

I Tysvær kommune er sykefravær for året 2023 på 9,02 %. Sykefravær har over tid hatt en økende trend og er høyere enn det var før korona-pandemien. Det er mange årsaker til de høye tallene, men en økende del av sykefraværet kan knyttes til psykiske lidelser og muskel- og skjelettplager. På landsbasis har også sykefravær vært økende, både i privat og offentlig sektor.

I Tysvær utgjør korttidsfravær (1-8 dager) 1,7% av det totale fraværet. 76% av det totale fraværet er legemeldt fravær over 16 dager og 54% av fraværet er langvarig over 60 dager. Sykefravær varierer mellom avdelinger, alder, kjønn og også årstid. Sykefravær i barnehager og helse og omsorg er høyere enn fravær i for eksempel administrasjonen. Endringer i andelen årsverk i de ulike tjenestene påvirker det totale gjennomsnittlige sykefraværsnivået og det er innen omsorg og oppvekst årsverk har økt mest.

Sykefravær kommer med en høy kostnad i produksjonstap, kvalitet, direkte utgifter knyttet til sykmeldte arbeidstakere og for arbeidsmiljøet. Sykefravær kan også generere mer fravær, da arbeidsbelastningen på de som er på jobb blir større. Systematisk arbeid med sykefraværsoppfølging og arbeid med å øke nærvær vil også i det kommende året ha høy prioritet. Noen av tiltakene som det skal jobbes videre med er:

- Gjennom lederutviklingsprogrammet jobbes det målrettet med ledere sitt ansvar for å bygge et godt arbeidsmiljø, håndtere vanskelige samtaler og lede endringsprosesser.
- LEAN-metodikk skal bidra til å organisere og utvikle arbeidet på en god måte.
- Rekrutteringsprosjekt "menn i helse" tar sikte på å øke andelen mannlige helsefagarbeider.
- Faste heltidsstillinger.
- Gode rekrutterings- og opplæringsprosesser av nye medarbeidere for å raskt integrere dem i jobbets forventninger, kultur og rutiner.
- Utnytte aktivitets- og medvirkningsplikt til sykmeldte ansatte.
- Samarbeid med bedriftshelsetjenesten og aktive HMS grupper.

Personal og organisasjon

Likestilling

Tysvær kommune har likestilling, likebehandling og antidiskriminering som viktige prinsipper. Tysvær kommune sin organisasjonspolitikken understreker at likestilling handler om like vilkår og potensialer uavhengig av kjønn, etnisk identitet, religion, sosial status, seksuell legning, alder og funksjonsnivå. Arbeid med likestilling handler også om å utnytte menneskelige ressurser. Kommunen vil aktivt arbeide mot diskriminering og bidra til at kommunen skal være et godt sted å leve og arbeide. Arbeidet med likestilling er et lederansvar og skal være forankret både politisk og administrativt. I rekrutteringsarbeid skal det være bevissthet rundt å skape mangfold på arbeidsplassene, hindre uønsket deltid og like forutsetninger for arbeid og rettferdig behandling av alle.

MÅL: Tysvær kommune skal arbeide aktivt, målrettet og strategisk for å fremme likestilling og hindre diskriminering.

For likestillingen sin del, for rekruttering til kommunesektoren, og for kvaliteten på tjenestene sin del er det derfor avgjørende at en har en langsiktig strategi og fokus på heltidskultur. Et av de viktigste grepene Tysvær kommune kan gjøre for likestilling er å gi alle ansatte som kan og vil 100% stilling. Tabellen nedenfor viser utvikling i heltid. Selv om målet om 80% gjennomsnittlig stillingsstørrelse er nådd, har helse- og omsorgssektoren fortsatt en vei å gå med å nå målet.

Utvikling i heltid	2020	2021	2022	2023
Andel heltidsansatte i %	51	53	55	58
Gjennomsnittlig stillingsstørrelse i %	80	81	82	83

Angående universell utforming har alle resultatområder ansvar for dette utifra tjenesten sitt lovverk. Dette gjelder i både planarbeid og i tjenesteproduksjon. Kommunalt råd for menneske med nedsatt funksjonsevne har uttalerett i saker som har med universell utforming og gjøre, og kan påpeke mangler og behov.

Noen pågående aktiviteter:

- Det er satt ned et underutvalg til arbeidsmiljøutvalget som har som hovedoppgave å jobbe ut en plan for «Aktivitets – og redegjørelsesplikten» Dette består av representant fra arbeidstakerorganisasjonene, hovedverneombud og arbeidsgiverrepresentant. Målet er at det skal lages en helhetlig plan for arbeidet i løpet av 2024.
- Kartlegging av ufrivillig deltid i forbindelse med prosjekt knyttet til Helsekvartalet.
- TØRN – prosjekt i regi av KS. Et av målene med prosjektet er å øke andelen heltidsansatte.
- Alle medarbeidere skal ha tilbud om jevnlig medarbeidersamtale, der også forfremmelse og utviklingsmuligheter er et tema.
- Oppfølging og statistikk; det blir hvert år kartlagt utvikling i heltid og deltid. Tysvær kommune abonnerer på Statistikkpakken til KS som gir mye av den informasjonen som blir etterspurt i «Aktivitets – og redegjørelsesplikten».

Internkontroll

Internkontrollen er rådmannens verktøy for å oppfylle krav i samsvar med kommuneloven § 25-1: «Kommuner og fylkeskommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges.»

Internkontroll innebærer systematisk arbeid og dokumentasjon av egen praksis, forbedring av arbeidsmetoder og samhandling/fellesprosesser på tvers. Målet er at organisasjonens mål blir nådd, samtidig som internkontroll skal bidra til å forebygge lovbrudd og andre uønskede hendelser. I 2022/2023 innførte kommunen et helhetlig kvalitetssystem. I kommunens kvalitetshåndbok står det at «målet med kvalitetssystemet er at alle medarbeidere skal kunne utføre sine arbeidsoppgaver i henhold til avtalt nivå, metode, standard og kvalitet».

Tysvær kommune har byttet kvalitetssystem til Compilo i begynnelsen av 2023 og arbeidet med implementering av kvalitetssystemet har pågått hele året. I 2023 ble det blant annet utarbeidet overordnet internkontroll som viser hvordan hele kommunen sitt internkontrollsystem henger sammen.

Overordnet internkontroll 4123

Kommuner og fylkeskommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Dette er hjemlet i kommunelovens §25-1.

Rådmannen i kommunen er ansvarlig for internkontrollen.

Internkontrollen skal bidra til at vedtatt politikk blir gjennomført, at tjenestene er av god kvalitet og at ressursene brukes effektivt og rett. Fordi kommunen er viktig for folks liv og livskvalitet er det viktig at vi har orden i eget hus.

Tysvær kommunes overordnede internkontroll beskriver hvordan vi har orden i vårt hus.

Tjenesteområder

- Hva er internkontroll?
- Risikobasert internkontroll
- Styringsdokument
- Oppfølging internkontroll

Internkontroll i Compilo

Kvalitetssystemet har også en avviksmodul. Det blir jobbet kontinuerlig med å implementere en kultur og holdning der avvik er en viktig del av forbedringsarbeidet i kommunen.

Økonomisk status og utvikling

Finansielle måltall

Kommuneloven §14-2 stiller krav om at det skal utarbeides finansielle måltall for kommunens økonomiske utvikling. Kommunestyret i Tysvær har vedtatt følgende måltall:

- Netto driftsresultat skal være minimum 4% av kommunens samlede driftsinntekter
- Kommunens disposisjonsfond skal være minimum 15% av kommunens samlede driftsinntekter
- Kommunens renteeksponert lånegjeld skal være maksimum 60% av kommunens samlede driftsinntekter

Det framkommer av regnskapet for 2023 at Tysvær kommune oppfyller de vedtatt måltallene:

Finansielle nøkkeltall	Måltall	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022	Resultat 2023
Netto driftsresultat i % av kommunens samlede driftsinntekter	4%	6,4%	7,5%	10,4%	6,2%
Disposisjonsfond i % av samlede driftsinntekter	15%	24,5%	24,7%	22,1%	24%
Renteeksponert lånegjeld i % av samlede driftsinntekter	60%	65,7%	62,7%	60%	60%

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er den viktigste indikatoren på en bærekraftig kommuneøkonomi som viser hvor stor andel av driftsinntektene som kan brukes til egenfinansiering av investeringer og andre viktige satsinger i fremtiden. Regnskapet til Tysvær kommune viser et netto driftsresultat på 87,8 mill. kroner, det tilsvarer 6,2% av driftsinntektene. En svakhet i netto driftsresultat som måltall for fremtidig handlingsrom er at det ikke tas hensyn til inntekter som blir satt til bundet driftsfond til bruk for senere år, dette gjelder for eksempel integreringstilskudd som er omtalt nærmere nedenfor.

Disposisjonsfond

Disposisjonsfond består av disposisjonsfond og ubundne investeringsfond. Disse fondene har kommunen bygd opp over tid. Frie fond står kommunestyret fritt til å benytte til finansiering av tiltak i både drift og investering. Midlene satt av på bundne drifts- og investeringsfond bestemmer ikke kommunestyret over, dette er fond der tredjeparter bestemmer bruken.

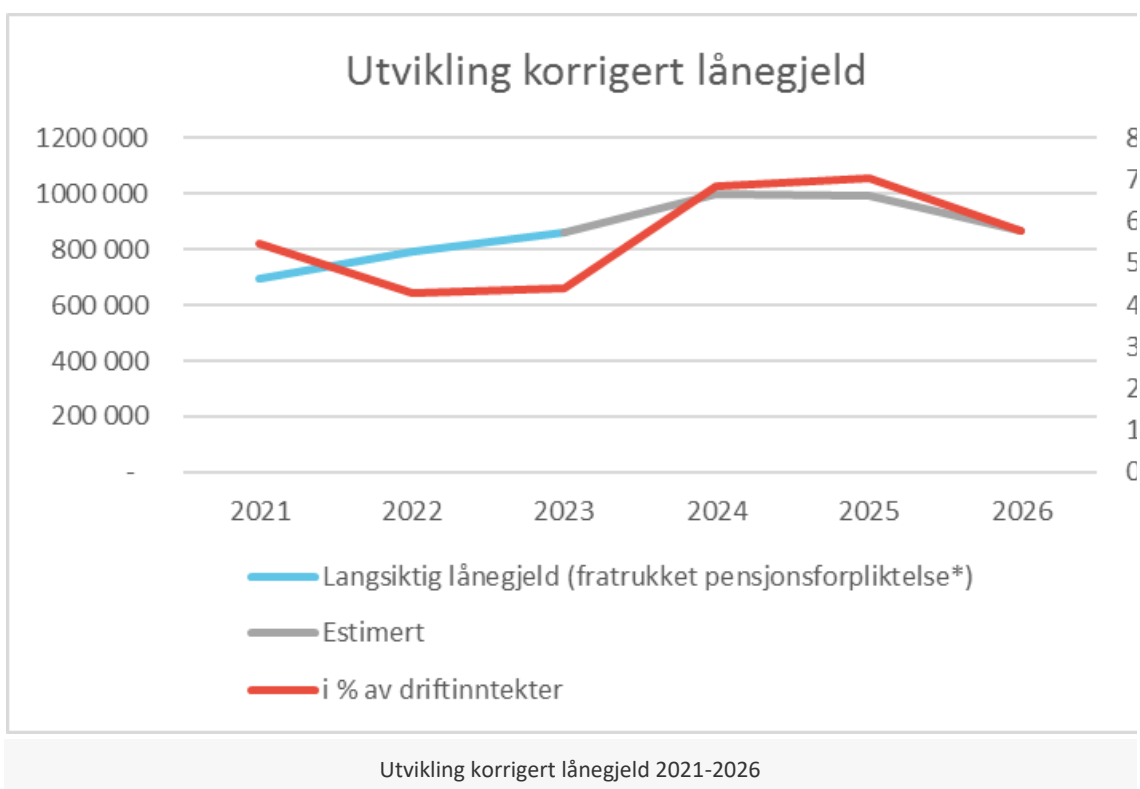
Tysvær har over tid bygd opp disposisjonsfond, som i stor grad er skissert hvilket formål de skal brukes til. Kommunestyret kan oppprioritere formålene gjennom egne vedtak.

Regnskapet for 2023 viser etter årsoppgjørdisposisjoner en netto avsetning til kommunens

generelle disposisjonsfond på 80 mill. kroner. Total disposisjonsfond er på 340 mill. kroner, dette utgjør 24 % av driftsinntektene.

Det har vært en viktig målsetting for kommunen å sette av midler for fremtidige investeringer og uforutsette tiltak både på drift og investering. I de senere årene er det satt av midler til å møte eventuelt fall i eiendomsskatteinntekter som skyldes lovendringer og også som mulig konsekvens av fremtidige rettstvister. Klagebehandling av "Gassco-saken" ble ferdig behandlet i klagenemnda i desember '22 som har medført en større tilbakebetaling av tidligere mottatt eiendomsskatt.

Utvikling i lånegjeld

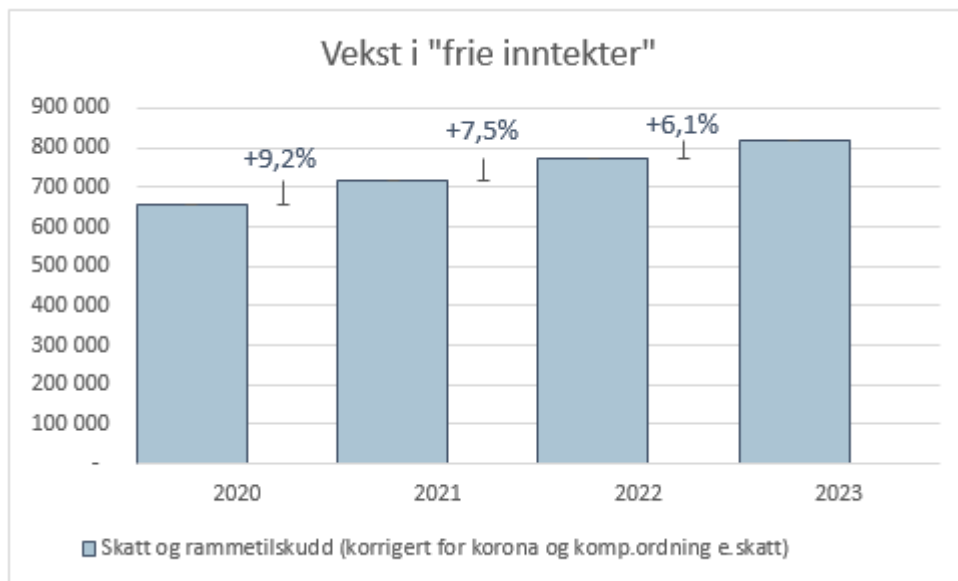

Finansiering av investeringer utover egenkapital, merverdiavgiftskompensasjon og tilskudd gjøres gjennom låneopptak. Kommunens lånegjeld økte med 76 mill. kroner i 2023 og er ved utgangen av året på 1 529 mill. kroner. I 2023 ble det tatt opp 83 mill. kroner i nye lån til egne investeringer og 37 mill. kroner til VA. Det ble betalt 58 mill. kroner i avdrag (se nedenfor). Renteeksponert lånegjeld angir hvor mye av kommunens gjeld som skal betjenes av kommunens driftsinntekter. Høye finansutgifter i form av renter og avdrag belaster driften og reduserer tjenestetilbudet. I økonomiplan 2024 - 2027 er det vedtatt et høyt investeringsnivå med både ny ungdomsskole og helsekvartal, som vil belaste driften fremover.

Lån til VA-område finansieres av kommunale avgifter, og kommunen administrerer startlån og håndterer tilbakebetalingen fra låntakere.

Sentrale inntekter

beløp i 1000 kroner	2020	2021	2022	2023
Rammetilskudd	313.025	311.255	310.031	372.809
Kompensasjonsordning eiendomsskatt	15.534	22.442	28.976	35.356
Koronapandemi - bevilgninger over rammetilskudd	12.262	18.215	23.129	123
Inntektsutjevning	33.244	28.472	36.851	26.618
Skatt på formue og inntekt	296.200	356.276	396.624	384.940
SUM skatt og rammetilskudd	670.265	736.660	795.611	819.846
Eiendomsskatt	177.636	174.540	175.313	198.809
Havbruksfond	13.158	8.642	17.117	6.406
Produksjonsavgift fra vindkraft			900	2.000
SUM annen skatt/overføringer	190.794	183.182	193.330	207.215
Utbytte Haugaland Kraft	18.513	18.198	36.669	34.377
Utbytte Næringsparker	-	-	4.426	-
Renter bankinnskudd	7.119	3.764	12.448	23.578
Renter plasserte midler	2.376	1.438	2.370	7.363
Gevinst/tap finansielle instrumenter	-	-	-210	-76,9
SUM finansinntekter	28.008	23.400	55.703	65.241
SUM sentrale inntekter	889.067	943.242	1.044.644	1.092.302

Vekst i frie inntekter over tid

Grafen "vekst i frie inntekter" viser utvikling i skatt- og rammetilskudd korrigert for korona-kompensasjon og kompensasjonsordning for eiendomsskatt de siste årene som fordeles gjennom inntektssystemet. Vekst i frie inntekter skal blant annet dekke økte demografi- og pensjonskostnader, samt generell pris-/lønnsvest og oppgaveendringer som er innlemmet i rammetilskudd.

Skatteinntekter

Skatteinntektene økte med 25 mill. kroner i forhold til budsjett, og skyldes hovedsaklig en høyere lønns- og sysselsettingsvekst enn prognosen i nasjonalbudsjettet viste.

Rammetilskudd

Tysvær kommune har i 2023 mottatt 434,9 mill. kroner i rammetilskudd.

Eiendomsskatt

Kommunestyret vedtok i budsjettbehandlingen å innføre eiendomsskatt på næringseiendom fra skatteåret 2023. Kommunestyret har også vedtatt ny alminnelig taksering av alle næringseiendommer som danner grunnlaget for utskriving av eiendomsskatt.

Skattegrunnlaget viser en inntekt på 198 mill. kroner for 2023, dette er 29 mill. kroner mer enn budsjettet. Hovedårsaken til avviket er at det er ikke mulig å beregne nøyaktig skattegrunnlag på forhånd før takseringen er foretatt.

I 2019 opphørte eiendomskattekategori "verk og bruk" og kommunen beskattet dette grunnlaget i 2023 ihht. nedtrappingsmodellen med 2/7 av differansen mellom eiendomsskattegrunnlaget i 2018 og 2019. Samtidig er kompensasjon via rammetilskudd under opptrapping. Nedgang utgjør 8 mill. kroner.

Andre sentrale inntekter

Integreringstilskudd

I løpet av 2023 ble det bosatt 119 flyktninger i Tysvær. Kommunen fikk 86 mill. kroner i integreringstilskudd. Kommunen får tilskudd for hver person som bosettes. Tilskuddet skal i hovedsak dekke de gjennomsnittlige utgiftene kommune har til arbeidet i bosettingsåret og de fire neste årene.

Havbruksfond

Havbruksfondet fordeler kommunal sektors andel av inntektene fra vekst i oppdrettsnæringen og inntekter fra avgiften på produksjon av laks, ørret og regnbueørret. Det er budsjettert med 7 mill. kroner for utbetaling av Havbruksfondet. Budsjettet er basert på forventninger om hvordan utbetalingene gjennomsnittlig tidligere har vært. Nivå på den årlige utbetalingen blir som regel ikke kjent før på høsten. Havbruksfondet har gitt gode overføringer til Tysvær kommune de siste årene og overføringen i 2023 ble 6,4 mill. kroner. Siden 2017 er det overført rundt 60 mill. kroner, og kommunen har finansiert bredbåndsutbygging i kommunen med midlene.

Finansinntekter

Utbytte

Tysvær kommune har en eierandel på 7,59% i Haugaland Kraft. Høye kraftpriser preget også selskapets årsresultat for 2022 og utbetalt utbytte til eierne 2023 utgjorde 34,4 mill. kroner for Tysvær kommune. Dette er 10 mill. kroner mer enn budsjettert.

Renteinntekter

Tysvær kommune har 640 mill. kroner i bankinnskudd. Det er en økning på 40 mill. kroner fra 2022 til 2023.

En høyere markedsrente vil også gi høyere avkastning på overskuddslikviditet plassert i obligasjoner. Kommunen har også renteavhengige inntekter som reduserer den reelle rentefølsomheten. Dette gjelder ansvarlige lån til Haugaland Kraft og til Haugaland Næringspark.

Renteinntektene utgjør 32 mill. kroner. Dette er 23 mill. kroner mer enn forutsatt i budsjettet.

Sentrale utgifter

Lønnsreserve

Tysvær kommune budsjetterer med sentral lønnsreserve for lokale og sentrale oppgjør. I budsjett 2023 ble det satt av 32 mill. kroner til lønnsoppgjør 2022/2023. Lønnsreserven er brukt slik:

- 9 mill. kroner gjelder lønnsoppgjøret for 2022
- 21,5 mill. kroner gjelder sentralt lønnsoppgjør 2023
- 2,9 mill. kroner gjelder lokalt lønnsoppgjør 2023

Det er et overforbruk på 400 000 kroner av budsjettert lønnsreserve.

Pensjon

Tysvær kommune har tre pensjonskasser; Statens pensjonskasse, KLP og KLP sykepleiere.

Kommunen betaler i tillegg til årets pensjon en årlig regulering av pensjonsforpliktelsen i KLP som følge av lønns- og trygdeoppgjørene.

Reguleringspremie for 2023 ble 75,6 mill kroner, mens budsjettet var på 54,1 mill. kroner. Samtidig har KLP fått store avkastninger i 2022 som gjør at kommunen fikk 21,7 mill. kroner mer i tilbakeført overskudd enn forespeilt i budsjettet. Overskuddet dekker i stor grad opp merkostnaden til reguleringspremien, men kommunen må betale arbeidsgiveravgift av reguleringspremie. Samlet for pensjonsområdet er det overskudd på 4,3 mill. kroner i forhold til budsjett. Underforbruket skyldes et høyere premieavvik i Statens pensjonskasse enn budsjettert.

Renteutgifter

I 2022 ble styringsrenten hevet seks ganger, fra 0,5 prosent i starten av året til 2,75 prosent i desember. Signal har vært ytterligere renteøkninger i 2023 og renten ble hevet også seks ganger i 2023 til 4,5 prosent. Rentekostnader inngår som en del av kommunens driftsutgifter og vil øke i takt med rentebanen og gjeldsgraden. Beregninger viser at 1 prosent renteøkning vil gi kommunen en økt driftsutgift på 12 mill. kroner årlig.

Renteutgifter inkludert låneutgifter utgjør 51 mill. kroner for ordinære lån. Dette er 3 mill. kroner lavere enn budsjettert.

Avdrag

Det er betalt 58 mill. kroner i avdrag for ordinære lån i 2023.

Økonomistyring i resultatområdene

Regnskapet til resultatområdene (inkludert fellesområdet og ekskludert VA) viser et samlet merforbruk på 15 mill. kroner. Dette tilsvarer et avvik på 1,7 prosent.

Den økonomiske situasjonen i de aller fleste områdene er i hovedsak positiv og det jobbes for å utnytte ressursene mest mulig effektivt. Den økonomiske utviklingen er allikevel preget av et høy sykefravær, brukervekst og dyrtid i tjenestene.

Vesentlig mer-/ mindreforbruk i resultatområdene

Stab og politisk styring har et mindreforbruk på 2,7 mill. kroner;

- Samfunnsutviklingsavdelingen har et mindreforbruk på 1,2 mill. kroner, hovedsaklig på grunn av ledige midler til konsulenttjenester.
- IT-kostnader har et mindreforbruk på 1,5 mill. kroner knyttet til lisenser, linjeleie og fagprogram.

Oppvekst og kultur har et mindreforbruk på 1,1 mill. kroner;

- Skole har et merforbruk i underkant av 4,8 mill. Merforbruket skyldes økte utgifter til skoleskyss, utgifter til leirskole er over budsjett, overtid og merforbruk på digitale læremidler enn det som er budsjettet. Enkelte skoler har merforbruk i forbindelse med ekstra ressursbehov rundt elever, som i utgangspunktet ikke er finansiert. Skolene opplever en økning i antall elever med sosiale og emosjonelle utfordringer og helseutfordringer som har oppstått gjennom skoleåret.
- Barnehage har et mindreforbruk i underkant av 1 mill. kroner. Mindreforbruket forklares hovedsakelig med at stillinger holdes vakante, statlig refusjon på tiltak knyttet til flyktninger med helseutfordringer, vanskelig å få tak i vikar ved sykefravær.
- Kultur har et mindreforbruk som hovedsakelig skyldes forskuttet innsparing og at kultursjef er delvis frikjøpt fra KS for en periode.

Helse og mestring har et samlet merforbruk på 13,7 mill. kroner;

- Omsorg har et samlet overforbruk på 6 mill. kroner som i stor grad knytter seg til drift ved institusjonene
- Døgnmulkt knyttet til utskrivingsklare pasienter er på 2 mill. kroner.
- Arbeid og habilitering har samlet et mindreforbruk på 2 mill. kroner. Seksjon butiltak, dagtilbud, og seksjon arbeid og inkludering med Vepro og arbeidstrening er organisert her.
- Helse har et samlet merforbruk på 8 mill. kroner;
 - Hjemmetjenesten har et merforbruk på 9 mill. kroner. Hjemmetjeneste har også ansvar for BPA.
 - Legetjenesten har et overforbruk på 1,5 mill. kroner. Det er utfordrende å skaffe både fastleger og vikarer. Tysvær kommune har likevel vert heldige som har fått tilsett leger i alle ledige legehjemler, og våren 2023 er alle lege-hjemlene besatt.
 - Psykisk helse har et mindreforbruk på 4,8 mill. kroner grunnet større forventet refusjon ressurskrevende tjenester og vakante stillinger.
- NAV har et mindreforbruk på 1 mill. kroner.

Teknisk har et merforbruk på 3 mill. kroner;

- Seksjon teknisk drift har et merforbruk på 3,3 mill. kroner. Høye utgifter knyttet til vintervedlikehold på kommunale veier og utgifter knyttet til kommunale boliger står for merforbruket.

Investeringsregnskap

Tysvær kommune har over tid hatt etterslep på gjennomføring av budsjetterte investeringer. Det ble rebudsjettert 34 mill i VA prosjekter og 89 mill i andre prosjekter fra 2022 til 2023. De rebudsjetterte investeringene kommer i tillegg til budsjettert investering i budsjettåret. I 2023 var det opprinnelig budsjettert med 341 mill. kroner i tillegg til 123,5 mill. kroner som var rebudsjettert til 2023. Til sammen gir det et investeringsbudsjett på 465 mill. kroner i 2023.

Summen av investeringsutgifter ble 237 mill. kroner, 228 mill. kroner lavere enn budsjettert. Hovedårsaken til avviket er at framdriften i prosjektene er senere enn planlagt. Dette gjelder spesielt Helsekvartalet i 2023.

Bruk av lån er den største finansieringskilden i investeringsregnskapet. Kommunen opptar lån som følge av budsjettvedtakene det enkelte året, og bruk av lån var på 186 mill. kroner. Med en forskyving i investeringene har kommunen også ubrukte lånemidler. Av de ubrukte lånemidlene på 101 mill. kroner utgjør 9 mill. kroner husbankmidler til videre utlån. Det ble i 2023 lånt ut 11 mill. kroner i startlån, mens det var vedtak på 20. mill. kroner. Restmidlene står på brukte lånemidler og på bundet investeringsfond for husbankmidler.

Inntektene i investeringsregnskapet er i all hovedsak knyttet til momskompensasjon. Momskompensasjon ble på 39 mill. kroner. Noen år har kommunen også inntekter fra salg av varige driftsmidler. I 2023 solgte Tysvær kommune eiendeler for 10 mill. kroner, hovedsaklig tomter og kommunale boliger.

Disponering av resultat

Disponering eller dekning av netto driftsresultat	Mill. kroner
Overført til investering	9,9
Avsetning til bundne driftsfond	6,6
Bruk av bundne driftsfond	-2,8
Avsetninger til disposisjonsfond	106
Derav:	
Generelt disposisjonsfond	43,8
Havbruksfondet	6,4
Sikringsfond for eiendomsskatt	10
Rentefond	5
Grønt utviklingsfond	2
Selvkost*	30
Bruk av disposisjonsfond	-32,4
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	87,8

**Tysvær kommunestyre vedtok i 2023 å tilføre tilsammen 30 mill. kroner til selvkostfond vann og til selvkostfond avløp.*

Økonomisk handleevne over tid

Tysvær kommune leverer i 2023 et solid netto driftsresultat på 87,8 mill. kroner. Til tross for at et rekordresultat er svært positiv er det mye som tyder på at økonomien i Tysvær ikke er bærekraftig over tid. Hovedutfordringene er:

- Dagens nivå av tjenesteproduksjon er ikke bærekraftig. Regnskapet viser samlet sett for resultatområdene et merforbruk i forhold til budsjett. KOSTRA-tallene viser at kommunen drifter betydelig dyrere enn gjennomsnittskommunen.
- Demografiendringer. For å omstille kommunen til å håndtere demografiutfordringene trengs det fremover flere nye fasiliteter som legger til rette for effektiv drift, slik som det planlagte Helsekvartalet.
- Lånegjeld er økende. Med et høyere investeringsnivå vil kostnader til renter og avdrag øke. For å ivareta handleevnen må kommuneøkonomien også håndtere rentehevinger uten at det går utover tjenesteproduksjonen.
- Usikker inntektsgrunnlag. Rammebetingelsene rundt eiendomsskatt er usikker i framtiden. Nye regler, både i forhold til kompensasjonsordning og til dagens inntektssystem, men også utfall av tvist- og rettsaker kan gi store økonomiske konsekvenser for kommunen.

Gjennom kommunens omstillingsprogram TK-2030 jobbes det målrettet med tiltak for å redusere utgiftene mot 2030 og omstille tjenestene for å få en bærekraftig økonomi.

Vedlegg

Årsegnskap med noter

Finans- og gjeldsrapport

Økonomisk oversikt - drift

	Note	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjet	Regnskap i fjor
Driftsinntekter					
1 Rammetilskudd		434 906 000	441 740 999	440 448 999	399 487 043
2 Inntekts- og formuesskatt		384 940 102	360 359 004	360 359 004	396 624 203
3 Eiendomsskatt		198 808 800	170 000 001	170 000 001	175 312 746
4 Andre skatteinntekter		-	-	-	-
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten		97 629 080	85 796 391	45 632 596	57 449 850
6 Overføringer og tilskudd fra andre		176 555 050	151 264 661	73 376 858	154 980 093
7 Brukerbetalinger		40 310 916	39 079 938	36 437 554	40 698 161
8 Salgs- og leieinntekter		92 134 347	96 140 047	96 564 587	94 043 227
9 Sum driftsinntekter		1 425 284 297	1 344 381 042	1 222 819 599	1 318 595 324
Driftsutgifter					
10 Lønnsutgifter	16	705 048 173	717 668 008	637 425 925	672 300 704
11 Sosiale utgifter	11	171 368 640	168 208 683	154 790 675	165 907 541
12 Kjøp av varer og tjenester	17	284 855 756	253 319 385	249 073 981	250 477 306
13 Overføringer og tilskudd til andre		133 307 202	109 316 482	58 611 499	68 741 612
14 Avskrivninger	2,4	81 275 651	94 838 000	94 838 000	74 176 319
15 Sum driftsutgifter		1 375 855 425	1 343 350 559	1 194 740 080	1 231 603 485
16 Brutto driftsresultat		49 428 872	1 030 483	28 079 519	86 991 840
Finansinntekter					
17 Renteinntekter		34 475 027	9 200 003	9 200 003	16 328 509
18 Utbytter		35 397 070	25 500 004	25 500 004	41 094 108
19 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler		- 76 873	-	-	- 210 271
20 Renteutgifter		54 622 185	54 450 007	54 450 007	28 639 303
21 Avdrag på lån		58 066 670	54 999 998	54 999 998	52 256 670
22 Netto finansutgifter		- 42 893 631	- 74 749 998	- 74 749 998	- 23 683 627
23 Motpost avskrivninger		81 275 651	94 838 000	94 838 000	74 176 319
24 Netto driftsresultat		87 810 892	21 118 48	48 167 520	137 484 532
Disp. eller dekning av netto driftsresultat:					
25 Overføring til investering		9 949 945	9 949 946	5 849 001	22 793 843
26 Avsetninger til bundne driftsfond		6 628 361	6 099 867	2 570 818	15 423 976
27 Bruk av bundne driftsfond		- 2 848 408	- 5 995 558	- 2 893 003	- 4 841 481
28 Avsetninger til disposisjonsfond		106 494 074	106 494 074	47 184 478	56 339 329
29 Bruk av disposisjonsfond		- 32 413 080	- 95 430 070	- 4 543 996	- 52 231 135
30 Dekning av tidligere års merforbruk		-	-	-	-

31 Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	87 810 892	21 118 258	48 167 298	137 484 532
32 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	-	226,80	222,80	-

§5-4 1A

Bevilgningsoversikt - drift (regnskap)

	Not e	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr. budsjett	Regnskap i fjor
1 Rammetilskudd		434 906 000	441 740 999	440 448 999	399 487 043
2 Inntekts- og formueskatt		384 940 103	360 359 004	360 359 004	396 624 203
3 Eiendomsskatt		198 808 800	170 000 001	170 000 001	175 312 747
4 Andre generelle driftsinntekter		97 629 080	85 796 391	45 632 596	20 927 574
5 Sum generelle driftsinntekter		1 116 283 983	1057 896395	1016 440600	992 351 567
6 Sum bevilgninger drift, netto		985 579 459	962 027 912	893 523 081	831 183 407
7 Avskrivninger	2,4	81 275 652	94 838 000	94 838 000	74 176 320
8 Sum netto driftsutgifter		1 066 855 111	1056865912	988 361 081	905 359 727
9 Brutto driftsresultat		49 428 872	1 030 483	28 079 519	86 991 840
10 Renteinntekter		34 475 028	9 200 003	9 200 003	16 328 510
11 Utbytter		35 397 070	25 500 004	25 500 004	41 094 108
12 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-	76 873	-	-	210 271
13 Renteutgifter		54 622 186	54 450 007	54 450 007	28 639 304
14 Avdrag på lån	10	58 066 670	54 999 998	54 999 998	52 256 670
15 Netto finansutgifter		- 42 893 631	- 74 749 998	- 74 749 998	- 23 683 627
16 Motpost avskrivninger	2,4	81 275 652	94 838 000	94 838 000	74 176 320
17 Netto driftsresultat		87 810 893	21 118 485	48 167 521	137 484 532
Disponering eller dekning av netto driftsresultat					
18 Overføring til investering		9 949 945	9 949 946	5 849 001	122 793 843
19 Avsetning til bundne driftsfond		6 628 362	6 099 867	2 570 818	15 423 976
20 Bruk av bundne driftsfond	-	2 848 408	- 5 995 559	- 2 893 003	- 4 841 481
21 Avsetning er til disposisjonsfond		106 494 074	106 494 074	47 184 478	56 339 329
22 Bruk av disposisjonsfond	-	32 413 080	- 95 430 070	- 4 543 996	- 52 231 135
23 Dekning av tidligere års merforbruk	-	-	-	-	-
24 Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		87 810 893	21 118 258	48 167 298	137 484 532
25 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)		-	226,80	222,80	-

§5-4 1 B

Sum bevilgninger i drift netto

	Not e	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr. budsjett	Regnskap i fjor
Stab og politisk styring		75 801 153	78 538 392	76 447 670	69 599 639
Oppvekst og kultur		407 072 569	408 020 744	384 155 925	383 182 068
Helse og mestring		325 453 422	312 016 658	298 586 328	275 291 854
Teknisk		112 841 539	98 602 209	94 692 430	77 104 385
Kyrkja		9 721 868	9 643 528	9 643 528	9 607 603
Felleskostnader		12 335 841	10 368 739 51 703	39 565 231	22 053 779
Finansiering		55 609 714	070	- 10 191 220	2 418 895
		998 836	968 893		
Netto bevilgningar drift		106	340	892 899 892	839 258 223
Herav:					
Avskrivningar	2,4	16 955 453	17 838 000	17 838 000	15 573 826
Motpost avskrivningar	2,4	-16 955 453	- 7 838 000	- 17 838 000	- 15 573 826
Netto renteutgifter og inntekter		2 989 687			- 44 496
Overført til investering		5 052 903	4 100 949		2 825 519
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	13	3 671 902	- 1 895 692	- 1 822 185	838 597
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond		1 542 155	4 660 171	1 198 996	4 455 196
Korrigert sum bevilgningar drift, netto		985 579 459	962 027 912	893 523 081	831 183 407

§5-5 2A

Bevilgningsoversikt - invest.

	Not er	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr. budsjett	Regnskap i fjor
1 Investeringer i varige driftsmidler		233 284 117	468 920 449	341 319 500	150 106 659
2 Tilskudd til andres investeringer		1 375 460		-	1 649 491
3 Investeringer i aksjer og andeler i selskaper		2 537 443	2 500 000	2 500 000	2 290 954
4 Utlån av egne midler	-	-	-	-	-
5 Avdrag på lån					6 147 599
6 Sum investeringsutgifter		237 197 020	471 420 449	343 819 500	160 194 703
7 Kompensasjon for merverdiavgift		39 356 975	89 854 100	60 254 100	16 357 015
8 Tilskudd fra andre		13 548 019	52 900 000	52 900 000	851 88
9 Salg av varige driftsmidler		10 830 221	1 000 000	1 000 000	54 942 885
10 Salg av finansielle anleggsmidler			-	-	39 114
11 Utdeling fra selskaper	-	-	-	-	-
12 Mottatte avdrag på utlån av egne midler		781 25	-	-	1 057 703
13 Bruk av lån		154 647 124	317 616 400	223 720 400	91 877 157

14 Sum investeringsinntekter	219 163 589	461 370 50	337 874 500	165 125 758
15 Videreutlån	11 054 138	20 000 000	20 000 000	7 115 348
16 Bruk av lån til videreutlån	14 276 104	20 000 000	20 000 000	-
17 Avdrag på lån til videreutlån	6 160 876	6 000 000	6 000 000	-
18 Mottatte avdrag på videreutlån	10 640 670	3 600 000	3 600 000	5 786 953
19 Netto utgifter videreutlån	- 7 701 760	2 400 000	2 400 000	1 328 395
20 Overføring fra drift	- 9 949 945	- 9 949 945	- 5 845 000	- 122 793 843
21 Avsetninger til bundne investeringsfond	7 701 759	1 000 000	1 000 000	2 160 440
22 Bruk av bundne investeringsfond	-	-	-	- 2 521 086
23 Avsetninger til ubundet investeringsfond	-	-	-	178 360 203
24 Bruk av ubundet investeringsfond	- 8 083 485	- 500 000	- 3 500 000	- 43 918 456
25 Dekning av tidligere års udekket beløp	-	-	-	-
26 Sum overføring fra drift og netto avsetninger	- 10 331 671	- 12 449 945	- 8 345 000	11 287 257
27 Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	-	-	-	-

§5 -5 2B

Investering i varige driftsmidler	Note	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Stab og politisk styring		13 850 272	75 949 000	3 600 000	12 313 021
Oppvekst og kultur		9 357 083	133 271 500	133 271 500	10 707 437
Helse og mestring		12 980 561	131 500 000	131 500 000	4 527 164
Teknisk		196 511 759	63 698 000	63 498 000	122 413 478
Kyrkja			7 450 000	7 450 000	
Felleskostnader		584 442	2 000 000	2 000 000	145 559
Investering i varige driftsmidler		233 284 117	413 868 500	341 319 500	150 106 659

Tilskudd til andres investeringer	Note	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Justeringsavtaler	2	1 191 460			1 514 491
Vannledning langs fylkesvei 515	2	184 000			135 000
Tilskudd til andres investeringer		1 375 460	-	-	1 649 491

Investeringer i aksjer og andeler	Note	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Aksjer sal/kjøp	2	2 537 443	2 500 000	2 500 000	2 285 954
Aksjer					5 000
Investeringer i aksjer og andeler		2 537 443	2 500 000	2 500 000	2 290 954

Utlån	Note	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Utlån Husbankmidler	2	11 054 138			5 024 170
Utlån Karmsund Lufthavn					1 893 000
Utlån Vann vest					51 500
Utlån Aksdal senter					146 678
Finansiering utlån		11 054 138			7 135 348
Utlån av egne midlar		-	-	-	-
Sum		237 197 020	416 368 500	343 819 500	154 047 104

§ 5-9

Driftsregnskap

1. Netto driftsresultat	-	87 810 892,58
2. Avsetninger til bundne fond		6 628 361,85
3. Bruk av bunde fond	-	2 848 407,98
4. Overføring til investering iht il årsbudsjett og fullmakter		9 949 945,00
5. Avsetning til disposisjonsfond i hht. Årsbudsjett og fullmakter		106 494 074,00
6. Bruk av disposisjonsfond ihht til årsbudsjett og fullmakter	-	95 430 069,88
7. Budsjettert dekning av tidligere års underskudd		-
8. Årets budsjettavvik (mer eller mindreforbruk før strykninger)	-	63 016 989,59
12. Stryking bruk av disposisjonsfond		63 016 989,59
13. Mer eller mindreforbruk etter strykninger		-
17. Avsetning av mindreforbruk etter strykninger til disposisjonsfond		
18. Mer eller mindreforbruk etter strykninger		-

Investeringsregnskap

1. Sum utgifter og inntekter eksklusiv bruk av lån		179 254 899,00
2. Avsetninger til bundne investeringsfond		7 701 759,30
3. Bruk av bunde investeringsfond		-
4. Budsjettert bruk av lån	-	337 616 400,00
5. Overført fra drift i hht årsbudsjett og fullmakter	-	9 949 945,00
6. Avsetninger til ubundet investeringsfond i hht til årsbudsjett og fullmakter		-
7. Bruk av ubundet investeringsfond i hht årsbudsjett og fullmakter	-	3 500 000,00
8. Dekning av tidligere års udekket tap		
9. Årets budsjettavvik (mer eller mindreforbruk før strykninger)	-	164 109 686,70
11. Strykning bruk av lån		168 693 171,97
14. Udekket eller udisponert etter strykninger		4 583 485,27
16. Fremført til inndeckning senere år (udekket beløp)		0

Tysvær kommune har brukt 4 583 541,33 mer av ubundet investeringsfond enn budsjettert. Det gjelder prosjekter som tidligere hadde finansiering i bruk av fond. Samlet bruk av ubundet investeringsfond er 8 083 485 kroner.

Balanse

	Regnskap 2023	Regnskap 2022
EIENDELER		
A. Anleggsmidler	3 875 063 043,14	3 612 428 073,04
I. Varige driftsmidler	2 261 271 173,95	2 118 273 335,13
1. Faste eiendommer og anlegg	2 209 654 876,16	2 072 675 698,57
2. Utstyr, maskiner og transportmidler	51 616 297,79	45 597 636,56
II. Finansielle anleggsmidler	199 193 285,19	197 023 623,91
1. Aksjer og andeler	94 378 936,00	91 841 493,00
2. Obligasjoner	-	-
3. Utlån	104 814 349,19	105 182 130,91
III. Immaterielle eiendeler	-	-
IV. Pensjonsmidler	1 414 598 584,00	1 297 131 114,00
B. Omløpsmidler	992 165 067,62	879 737 021,82
I. Bankinnskudd og kontanter	640 918 140,46	607 998 005,44
II. Finansielle omløpsmidler	66 975 161,98	39 959 453,45
1. Aksjer og andeler	-	-
2. Obligasjoner	66 975 161,98	39 959 453,45
3. Sertifikater	-	-
4. Derivater	-	-
III. Kortsiktige fordringer	284 271 765,18	231 779 562,93
1. Kundefordringer	124 430 842,70	130 054 306,45
2. Andre kortsiktige fordringer	-	-
3. Premieavvik	159 840 922,48	101 725 256,48
Sum eiendeler	4 867 228 110,76	4 492 165 094,86
EGENKAPITAL OG GJELD		
C. Egenkapital	1 677 000 274,91	1 522 105 533,37
I. Egenkapital drift	362 601 040,14	284 212 139,56
1. Disposisjonsfond	344 633 835,04	270 552 841,33
2. Bundne driftsfond	17 439 252,00	13 659 298,23
3. Merforbruk i driftsregnskapet	-	-
4. Mindreforbruk i driftsregnskapet	-	-
II. Egenkapital investering	234 406 421,26	231 507 904,10
1. Ubundet investeringsfond	216 032 438,90	224 115 924,31
2. Bundne investeringsfond	15 093 739,09	7 391 979,79
3. Udekket beløp i investeringsregnskapet	-	-

III. Annen egenkapital	1 083 801 009,00	1 006 385 489,71
1. Kapitalkonto	1 076 148 402,65	998 732 882,58
2. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift	- 904,00	- 904,00
3. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering	7 653 511,13	7 653 511,13
D. Langsiktig gjeld	2 918 139 847,19	2 761 843 625,19
I. Lån	1 529 679 150,00	1 453 906 696,00
1. Gjeld til kredittinstitusjoner	1 529 679 150,00	1 453 906 696,00
2. Obligasjonslån	-	-
3. Sertifikatlån	-	-
II. Pensjonsforpliktelse	1 388 460 697,19	1 307 936 929,19
E. Kortsiktig gjeld	272 087 988,66	208 215 936,30
I. Kortsiktig gjeld	272 087 988,66	208 215 936,30
1. Leverandørgjeld	-	-
2. Likviditetslån	-	-
3. Derivater	-	-
4. Annen kortsiktig gjeld	272 087 988,66	208 215 936,30
5. Premieavvik	-	-
Sum egenkapital og gjeld	4 867 228 110,76	4 492 165 094,86
F. Memoriakonti	-	-
I. Ubrukte lånemidler	118 214 950,61	147 138 178,64
II. Andre memoriakonti	566 773,53	15 363 908,00
III. Motkonto for memoriakontiene	- 118 781 724,14	- 162 502 086,64

Noter

Regnskapsprinsipper og vurderingsregler

Kommuneregnskapet er finansielt orientert, og skal vise alle økonomiske midlar som er tilgjengelege i året, og anvendelsen av desse. Inntekter og utgifter skal plasserast i det året som følgjer av anordningsprinsippet. Anordningsprinsippet betyr at alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i løpet av året som vedrører kommunens verksemdnd skal fremgå av drifts- eller investeringsregnskapet i året anten dei er betalt eller ikkje. Regnskapet er avlagt i henhold til god kommunal regnskapsskikk, herunder kommunale regnskapsstandarder (KRS) utgitt av Foreningen for god kommunal regnskapsskikk (GKRS).

Organisering av kommunens virksomhet

Den samla verksemda til kommunen er i hovudsak organisert innanfor kommunens ordinære organisasjon, med unntak av renovasjon, legevakt og brannvesen. Renovasjon og brannvesen vert drevet gjennom interkommunale selskap og legevakta vert kjøpt av Haugesund kommune.

Dei interkommunale selskapa avlegg eigne sjølvstendige rekneskap, og legevakta vert ført som ein del av Haugesund kommune.

Note 1 Endring i arbeidskapital

Balanseregnskapet :	31.12.	01.01.	Endring
2.1 Omløpsmidler	992 165 068	879 737 022	
2.3 Kortsiktig gjeld	272 087 989	208 215 936	
Arbeidskapital	720 077 079	671 521 086	48 555 993

Drifts- og investeringsregnskapet :	Beløp
Driftsregnskapet	
Sum driftsutgifter	1 294 579 774
Sum driftsinntekter	-1 425 284 297
Netto finansutgifter	-109 995 099
Netto driftsresultat	-240 699 622
Investeringsregnskapet	
Sum investeringsutgifter	234 649 294
Sum investeringsinntekter	-63 727 133
Netto utgifter videreutlån	-7 701 760
Netto utgifter i investeringsregnskapet	163 220 401
Netto tilgang/bruk i drifts- og investeringsregnskapet	-77 479 221
Endring ubrukte lånemidler (økning +/-reduksjon-)	28 923 228
Endring i regnskapsprinsipp ført direkte mot egenkapital	
Endring arbeidskapital i drifts- og investeringsregnskapet	-48 555 993
Differanse (forklares nedenfor)	0
Forklaring til differanse i arb.kapital :	Beløp
Endring i avsatte avdrag - korrigering av tidligere års feil	
	0

Note 2 Kapitalkonto

Saldo 01.01.	kr 998 732 883
Økning av kapitalkonto (kreditposter)	
Aktivering av fast eiendom, anlegg og utstyr	kr 234 659 577
Kjøp av aksjer og andeler	kr 2 537 443
Utlån	kr 11 054 138
Avdrag på eksterne lån	kr 64 227 546
Reduksjon av kapitalkonto (debetposter)	
Avgang fast eiendom og anlegg	kr 9 135 514
Avskrivning av fast eiendom og anlegg	kr 81 275 652
Nedskrivning av fast eiendom og anlegg	kr 1 250 573
Avdrag på utlån	kr 11 421 920
Salg av aksjer og andeler	kr -
Nedskrivning av aksjer og andeler	kr -
Bruk av midler fra eksterne lån	kr 168 923 228
Endring i pensjon	kr (36 943 702)
Saldo 31.12.	kr 1 076 148 402

Note 3 Vesentlige endringer i regnskapsprinsipp og regnskapsestimer og vesentlige korrigeringer av tidligere års feil

Konto for endring av regnskapsprinsipp

Virkning av endringer i regnskapsprinsipp føres mot egne egenkapitalkontoer for endring av regnskapsprinsipp. Positiv saldo på disse kontoene kan ikke disponeres og negativ saldo skal ikke dekkes inn.

Konto for endring av regnskapsprinsipp	31.12.2023	01.01.2023
Endring av regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	-7 653 511	-7 653 511
Endring av regnskapsprinsipp som påvirker AK (investering)	904	904
Sum	-7 652 607	-7 652 607

Note 4 Varige driftsmidler

	IT-utstyr, kontor- maskiner	Anleggs- maskiner mv.	Brannbiler, tekniske anlegg	Boliger, skoler, veier	Adm.bygg, sykehjem mv.	Tomte- områder	SUM
Anskaffelseskost							
01.01.23	34 574	9 275	466 974	977 844	455 060	175400	2 119 127
Årets tilgang	14 355	5 580	18 792	159 361	33 643	2928	234 659
Årets avgang							-9 135
Årets avskrivninger	-11 115	-1 465	-18 252	-36 185	-14 258		-81 275
Årets nedskrivninger							-1 251
Bokført verdi pr. 31.12.23	37 814	13 390	467 514	1 101 020	474 445	178 328	2 262 125
Økonomisk levetid	5 år	10 år	20 år	40 år	50 år		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Ingen avskr.	

Note 5 Aksjer og andeler i varig eie

Selskapets navn	Balanse nr	Eigarandel	An tall ak sje r	Mark nads verd i	Balanseført verdi 31.12 .2023	Balanseført verdi 01.01. 2023
KLP egenkapitalinnskot	22141001	*		kr -	Kr 35 183 606	Kr 32 646 163
A/L Biblioteksentralen	22170001				kr 1 500	kr 1 500
Aktio AS (tidl. Haugaland Industri AS)*	22170002	5,14 %			kr 15 500	kr 15 500
E134 Haukelivegen AS*	22170004	2,17 %			kr 13 500	kr 13 500
Tysvær Bygdablad A/S***	22170008	7,25 %			kr 6 000	kr 6 000
Haugaland Kraft*	22170011	7,59 %			kr 26 045 231	Kr 26 045 231
Karmsund Havn IKS**	22170013	7,69 %			kr 100 000	kr 100 000
Norsk Bane AS*	22170015	0,20 %			kr 40 200	kr 40 200
Haugaland Vekst IKS**	22170017	9,09 %			kr 100 000	kr 100 000
Haugaland Interkommunale Miljøverk IKS (HIM)**	22170018	17,00 %			kr 30 300	kr 30 300
Haugalandsmuseet AS*	22170019	12,00 %			kr 43 600	kr 43 600
Musikkselskapet Nordvegen AS ("Munor", tidl. Miro AS)*	22170020	16,00 %			kr 26 400	kr 26 400
Destinasjon Haugesund & Haugalandet*	22170021	19,79 %			kr 650 000	kr 650 000
Tysvær Arena Drift A/S***	22170026	97,41 %			kr 2 495 149	kr 2 495 149
Aksdal Næringspark A/S	22170028	40,00 %			kr 8 000 000	kr 8 000 000
HIL-Hallen*	22170029	5,00 %			kr 5 350	kr 5 350
Storhall Karmøy AS*	22170030	5,00 %			kr 1 500	kr 1 500
Haugaland Brann og Redning IKS**	22170031	13,78 %			kr 481 000	kr 481 000
Hordfast AS*	22170036	3,38 %			kr 100 000	kr 100 000
Holding Haugaland Næringspark AS*	22170039	10,84 %			kr 20 615 000	kr 20 615 000

Marin Energi Testsenter AS*	22170040	10,85 %			kr 300 000	kr 300 000
Vann Vest AS* (ny 2022)	22170042	4,35 %			kr 5 000	kr 5 000
Rogaland Revisjon IKS**	22170041	2,04 %			kr 120 100	kr 120 100
Sum				kr -	kr 94 378 936	kr 91 841 493

Egenkapital innskudd kommunale foretak og IKS	Eigarandel	Bokført verdi
Friluftsrådet Vest	1/13	
Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS**	9,11 %	
Krisesenter Vest IKS**	8,89 %	
Interkommunalt Arkiv i Rogaland IKS	2,66 %	

Endringer

* Aksjeselskap som har interkommunalt eierskap

** Interkommunale selskaper

*** Aksjeselskaper der bare egen kommune har eierskap

Note 6 Utlån

Utlånt til	Balanse nr.	Utestående 31.12.23	Utestående 01.01.23
Utlån finansiert med innlån			
Boligsosiale formål (startlån)	22275010	kr 71 091 153	kr 70 677 685
Sum lånefinansierte utlån		kr 71 091 153	kr 70 677 685
Utlån finansiert med egne midler			
Haugaland Næringspark		kr 17 360 000	kr 17 360 000
Bygdehuset Nedstrand		kr 350 000	kr 350 000
Haugaland Kraft		kr 14 068 696	kr 14 849 946
Vann Vest	22275004	kr 51 500	kr 51 500
Karmsund Lufthavn	22275013	kr 1 893 000	kr 1 893 000
Sum egenfinansierte utlån		kr 33 723 196	kr 34 504 446
Sum		kr 104 814 349	kr 105 182 131

Note 7 Markedsbaserte finansielle omløpsmidler og derivater

Markedsbaserte finansielle omløpsmidler

Aktivklasse	Finansreglement	Anskaffelses- kost	Balanseført verdi 31.12.	Balanseført verdi 01.01.	Resultatført verdiendring
Rentepapirer fond	Kap. 7		1 295 163	1 217 423	77 740
Obligasjoner bank	Kap. 7		103 810 258	102 716 033	1 094 225
Egenkapitalbevis	Kap. 7		16 402 230	9 928 540	6 473 690
			121 507 651	113 861 996	7 645 655

Note: Ny finansreglement (2022) åpner opp for at kommunen kan plassere midler i børsnoterte egenkapitalbevis. Det gjøres løpende vurdering ift. mulig rentegevinst ved å plassere i bankobligasjoner og egenkapitalbevis, sett opp mot direkte bankinnskudd.

Note 8 Rentesikring

Renteutgiftene på kommunens lånegjeld sikres i samsvar med gjeldende reglement for finans- og gjeldsforvaltningen.

Tysvær Kommune har ikke lånegjeld med bruk av rentesikring, med unntak av at det inngås fastrenteavtaler for lån.

Note 9 Langsiktig gjeld

Lånesaldo 31.12.23	Kommune- kassen	Konsolidert årsregnskap
Lån til egne investeringer	1 426 233	0
Lån til andres investeringer	0	0
Lån til innfrielse av kausjoner	0	0
Lån til videreutlån (startlån)	103 446	0
Sum bokført langsiktig gjeld	1 529 679	0
<i>Herav finansielle leieavtaler</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Lån som forfaller i 2024	604 000	0
Herav lån som må refinansieres	604 000	0

Fordeling av langsiktig gjeld etter rentebetingelser	Langs.gjeld 31.12.2023
Langsiktig gjeld med fast rente :	340 000
Langsiktig gjeld med flytende rente :	1 189 679

Lån med rentebinding over 1 år er fastrentelån eller obligasjonslån med gjenværende rentebinding over 1 år.

Note 10 Avdrag på lån

Avdrag på lån til investeringer i varige driftsmidler

Kommunen skal betale årlige avdrag som samlet skal være minst lik størrelsen på kommunens eller fylkeskommunens avskrivninger i regnskapsåret, justert for forholdet mellom størrelsen på lånegjelden og størrelsen på kommunens eller fylkeskommunens avskrivbare anleggsmidler.

Beregningen gjøres ved hjelp av følgende formel:

$$\frac{\text{Sum årets avskrivninger} \times \text{Lånegjeld pr. 1/1 i regnskapsåret}}{\text{Bokførte avskrivbare anleggsmidler pr. 1/1 i regnskapsåret}} = \text{Minimumsavdrag}$$

Forholdet mellom betalte avdrag om minimumsavdrag		2023	2022
Sum avskrivninger i året		81 276	74 176
Sum lånegjeld pr 1.1 (ekskl. lån videre utlån)		1 350 670	1 337 367
Avskrivbare anleggsmidler pr. 1.1		2 090 311	1 935 966
Bergnet minimumsavdrag		52 517	51 241
Utgiftsførte avdrag i driftsregnskapet		-58 067	-52 256
Avvik		-5 550	-1 015

Tilleggsinformasjon:

Avdrag på lån til videre utlån og forskotteringer

Mottatte avdrag på videreutlån og refusjoner av gitte forskotteringer finansiert med lån kan bare finansiere avdrag på lån eller nye utlån, jf KL 14-17, 2. ledd. Dersom slike mottatte avdrag benyttes til å betale avdrag på lån etter KL § 14-15 første og andre ledd og § 14-16, skal dette ikke redusere minimumsavdraget, jf KL § 14-18 tredje ledd.

	2023	2022
Mottatte avdrag på startlån	10 641	5 787
Utgiftsførte avdrag i investeringsregnskapet	6 161	7 115
Avsetning til/bruk av avdragsfond	7 702	360
Saldo avdragsfond 31.12.	15 094	7 392

Note 11 Pensjonsforpliktingar

Generelt om pensjonsordningene i kommunen

Kommunen har kollektive pensjonsordningar i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK) som sikrar ytelsesbasert pensjon for ansatte. Pensjonsordningen omfattar alders-, uføre-, ektefelle-, barnepensjon samt AFP/tidligpensjon og sikrar alders- og uførepensjon med samla pensjonsnivå på 66% saman med folketrygda. Pensjonane vert samordna med utbetaling frå NAV.

Premiefond

Premiefondet er eit fond for tilbakeført premie og overskot. Eventuelle midlar på premiefondet kan bare brukast til framtidig premiebetaling. Premiefondet framgår ikkje av kommunerekneskapet, men bruk av fondet reduserar faktisk betalte pensjonspremiar.

	2023	2022
Innestående på premiefond 01.01.	67 014 483	66 796 312
Tilført premiefondet i løpet av året	8 217 754	26 733 951
Bruk av premiefondet i løpet av året	25 198 449	26 952 122
Innestående på premiefond 31.12.	50 033 788	67 014 483

Regnskapsføring av pensjon

Etter § 13 i årsrekneskapsforskrifta skal driftsrekneskapen belastast med pensjonskostnader som er beregna ut frå langsiktige forutsetningar om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Pensjonskostnadane vert beregna på ein annan måte enn pensjonspremien som vert betalt til pensjonsordninga, og det vil difor normalt vera forskjell mellom desse to størrelsane. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregna pensjonskostnad betegnes premieavvik, og skal inntekts- eller utgiftsførast i driftsrekneskapet. Premieavviket vert tilbakeført igjen med 1/7 per år for premieavvik oppstått i 2014 eller seinare, med 1/10 per år for premieavvik oppstått frå 2011 til 2013 og med 1/15 per år for premieavvik oppstått frå 2002 til 2010.

Bestemmelsane innber også at beregna pensjonsmidlar og pensjonsforpliktingar er oppført i balansen som henholdsvis anleggsmidlar og langsiktig gjeld.

Økonomiske forutsetningar for berekning av pensjonskostnaden	KLP	SPK
Forventa avkastning pensjonsmidlar	4,00 %	3,50 %
Diskonteringsrente	3,50 %	3,50 %
Forventa årleg lønnsvekst	2,48 %	2,48+%
Forventa pensjonsregulering	1,71 %	ikkje oppgitt
Forventa årleg G-regulering	2,48 %	2,48 %

Spesifikasjon av samla pensjonskostnad, premieavvik pensjonsforpliktingar og estimatavvik

Pensjonskostnad og premieavvik		2023	2022
	Årets pensjonsopptjening, nåverdi	68 720 181	67 404 986
	Rentekostnad av påløpt pensjonsforplikting	47 175 793	38 148 953
	Forventa avkastning på pensjonsmidlane	-52 369 930	-42 784 899
	Adminstrasjonskostnad	3 395 414	3 198 812
A	Beregnet netto pensjonskostnad (inkl. adm)	66 921 458	65 967 852
B	Forfalt pensjonspremie (inkl. adm.kostnader)	135 573 171	89 004 976
C	Årets premieavvik (B-A)	68 651 713	23 037 124

Akkumulert premieavvik		2023	2022
Sum gjenstående premieavvik tidligere år (pr. 01.01.)		89 154 458	81 304 231
Årets premieavvik		68 651 713	23 037 124
Sum amortisert premieavvik dette året		17 717 737	15 186 897
Akkumulert premieavvik pr. 31.12		140 088 434	89 154 458
Arbeidsgjeveravgift av akkumulert premieavvik		10 422 998	10 422 998
Sum akkumulert premieavvik inkl. arb.g.avgift		150 511 432	99 577 456

Pensjonsmidlar og pensjonsforpliktingar		2023	2022
Netto pensjonsforpliktelses pr. 01.01.		-31 657 591	3 310 522
Brutto pensjonsforpliktingar		1 382 940 992	1300441636
Pensjonsmidlar		1 414 598 583	1297131114

Note 12 Kommunens garantiansvar

Gitt overfor - navn	Arkivsak	Garantiramme	Garantiansvar per		Utløper dato
			31.12.2023	31.12.2022	
HIM IKS		361 533 822	kr 20 130 063	kr 19 334 619	
Karmsund Havn IKS		61 520 000	kr 53 162 124	kr 55 129 610	
Skjoldhallen*		-	kr -	kr 5 000 000	
Haugaland Hestesportarena		10 000 000	kr 8 875 000		
Karmsund Lufthavn Invest AS	22/4801,21/4241	1 893 000	kr 1 893 000	kr 922 800	
Sum garantiansvar		434 946 822	84 060 187	80 387 029	

Note 13 Bundne fond

Bundne fond	Beholdning 01.01.2023	Avsetninger	Bruk av fond	Beholdning 31.12.2023
Bundne driftsfond				
Sjølvkostfond VA	kr 579 106	kr 1 547 008	kr 557 874	kr 1 568 240
Flyktningmidlar	kr 1 655 563	kr 620 471	kr 860 633	kr 1 415 401
Oppvekst og kultur øremerka midlar	kr 3 387 815	kr 3 035 862	kr 1 669 028	kr 4 754 649
Helse og mestring øremerka midlar	kr 2 603 607	kr 3 203 310	kr 799 471	kr 5 007 446
Teknisk Øremerka midlar	kr 1 807 012	kr 50 061	kr 929 414	kr 927 659
NPK	kr 1 682 540	kr 108 052		kr 1 790 592
Produksjonsavgift vindkraft				kr -
Husbankmidlar	kr 1 859 613			kr 1 859 613
Viltfond	kr 84 041	kr 31 610		kr 115 651
Sum	kr 13 659 297	kr 8 596 374	kr 4 816 420	kr 17 439 251
Bundne investeringsfond				
Husbanken - ekstraordinære innbetalinger	kr 7 391 980	kr 7 701 759		kr 15 093 739
Sum	kr 7 391 980	kr 7 701 759	kr -	kr 15 093 739

Note 14 Sjølvkostområde

	Inntekter	Resultat Kostnader	2023 Over(+)/ underskot (-)	Årets dekning s-grad i % ¹⁾	Vedtatt dekning s-grad i %	Balansen Avsetn(+)/ bruk av (-) sjølvkostfond	2023 Selvkostfond/ fremførbart underskot pr. 31.12 ²⁾
Vatn*	26 233	33 094	-6 861	79,3 %	100,0 %	7 948	1 205
Avløp *	26 860	35 020	-8 160	76,7 %	100,0 %	6 658	342
Feiing	2 664	2 409	255	113,5 %	100,0 %	277	-566
Oppmåling	1 987	6 540	-4 553	30,4 %		ikkje aktuelt	ikkje aktuelt
Bygge- og delesak	5 248	9 141	-3 893	57,4 %		ikkje aktuelt	ikkje aktuelt
Private avløpsanlegg	652	1 055	-403	61,8 %	100,0 %	-403	176
Private planer	0	0	0	0,0 %		ikkje aktuelt	ikkje aktuelt

	Inntekter	Resultat Kostnader	2022 Over(+)/ underskot (-)	Årets dekning s-grad i % ¹⁾	Vedtatt dekning s-grad i %	Balansen Avsetn(+)/ bruk av (-) sjølvkostfond	2022 Selvkostfond/ fremførbart underskot pr. 31.12 ²⁾
Vatn	27 290	28 950	-1 660	94,3 %	100,0 %	-5 989	-7 890
Avløp	25 695	29 010	-3 315	88,6 %	100,0 %	13 022	-6 680
Feiing	1 930	1 940	-10	99,5 %	100,0 %	-757	-793
Oppmåling	3 481	3 824	-343	91,0 %		ikkje aktuelt	ikkje aktuelt
Bygge- og delesak	4 817	6 109	-1 292	78,9 %		ikkje aktuelt	ikkje aktuelt
Private avløpsanlegg	813	744	69	109,3 %	100,0 %	492	579
Private planer	594	1 667	-1 073	35,6 %		ikkje aktuelt	ikkje aktuelt

1) Årets dekningsgrad før ev.avsetning/bruk av dekningsgradsfond.

2) Dekningsgradsfonda er bundne driftsfond. Desse kan kun nyttast til dekning av framtidige driftsutgifter på tilhørende sjølvkostområde. Dekningsgradsfond må nyttast innan 3-5 år. På områder med pålagt sjølvkost (renovasjon), eller der kommunestyret forut for inntektsåret har fattet prinsippvedtak om eigenbetaling ut fra sjølvkost, kan kommunen ha fremførbart underskot. 3-5 års perioden kan fravikes dersom det er særegne forhold i kommunen og det er gjort vedtak i kommunestyret der desse særegne forholda blir synleggjort.

* Kommunestyret har vedtatt å bruke 10 mill. kroner av overskotet fra Haugaland kraft og 20 mill. kroner fra næringskatt til å redusere negative selvkostfond på vatn og kloakk

Note 15 Sal av finansielle anleggsmidlar

Ved salg av kommunens aksjer klassifisert som anleggsmidlar er en andel av salgsinntekten regnet som avkastning på innskutt kapital og inntektsført som løpende inntekt i driftsregnskapet.

Tysvær kommune har ikkje solgt finansielle anleggsmidlar i 2023

Note 16 Ytelser til ledende personer

Ytelser til ledende personer	Lønn og annen godtgjørelse	Godtgjørelse for andre verv	Tilleggs-godtgjørelse	Natural-ytelser
Rådmann	1 391 250	0	0	220 296
Ordfører	1 217 909	0	0	0

Note 17 Godtgjørelse til revisor

Godtgjørelse til revisor	Kostnad 2023
Regnskapsrevisjon	583 028
Forvaltningsrevisjon	364 803
Kontrollutvalgsekretariat	229 000
Kontrollutvalg	21 645
Attestasjoner	64 380
Momskomp	51 615
Årsoppgjør	101 565
Rådgivningstjenster	7 215
Samlet godtgjørelse	1 423 250